

Monumentnummer*: 515077

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **09 oktober 2000**
Kadaster deel/nr **82985/148**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Leiden		Leiden		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Oude Singel	56			2312 RC	Leiden	Bij	
Marktsteeg	1			2312 CS	Leiden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leiden	B				3665		

Omschrijving**

Inleiding

De WOLFABRIEK van de voormalige 'NV fabriek van Wollen Dekens v/h J. Scheltema Jzn.' is in verschillende fasen gebouwd. De bescherming betreft het fabrieksgebouw aan de oostkant van de Marktsteeg met de gevel aan de Oude Singel. Het ontwerp in de bouwstijl van de Neo-Hollandse Renaissance wordt toegeschreven aan C. van Wanrooy, maar ook aan W.C. Mulder. De hoofdmassa van het fabrieksgebouw werd omstreeks 1880 voltooid, de gevel aan de Oude Singel omstreeks 1895.

In de periode dat het betreffende gebouw werd voltooid was directeur Cornelis Wassenaar compagnon van één van de nakomelingen van de stichter Jacobus Scheltema Jansz. Vanaf 1893 werd Wassenaar enig eigenaar van de fabriek. Zowel aan de Oude Singel als Marktsteeg grensden andere onderdelen van het fabriekscomplex aan de drie bouwlagen hoge fabriek. Inmiddels is het verband tussen de verschillende onderdelen verloren gegaan. De ingangen tot het complex bevonden zich in de gevel aan de Marktsteeg en aan de achterkant. Aan de Marktsteeg zijn de aansluitingen nog zichtbaar van een inmiddels verwijderde loopbrug, die de fabriek verbond met pakhuizen aan de overkant van de steeg.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De fabriek is op een rechthoekige plattegrond over drie bouwlagen opgetrokken onder een mansardedak met rode en grijze bouletpannen. Gevels in een rode baksteen, boven een uitgemetselde plint met een hardstenen lijst. De symmetrische eindgevel aan de Oude Singel (zuid) is voorzien van zandsteenkleurige speklagen, sluit- en aanzetstenen, sierstenen in de bogen en dekstenen. Boven de houten kruisvensters rondbogen en segmentbogen, eronder zandstenen. Siermetselwerk in de boogtrommels. Op de tweede verdieping een groot driepasvormig spaarveld, met daarin een driedelig venster met bovenlichten tussen twee ronde nissen en in een gepleisterde rondboog de frimanaam. In de geveltop twee vierpasvormige vensters met diagonale roeden. IJzeren muurankers verspreid over de gevel. De geknikte geveltop is voorzien van een kunststenen deklijst en drie gemetselde opzetstukken; het driedelige opzetstuk op de top wordt gekroond door een bol.

De ingangen bevinden zich in de gevel aan de Marktsteeg (west), die verlevendigd is door segmentbogen en waterlijsten in met gele verblendsteen geblokt metselwerk. De gevel is geleed door gemetselde lisenen die tot boven de daklijst zijn doorgetrokken. Tussen de lisenen segmentboogvormige vijftienruits schuifvensters met houten kozijnen en roeden en gepleisterde waterdorpels. In een verhoogde risaliet, op de begane grond, een dubbele houten deur met ijzeren naald onder een geblokte segmentboog. Boven de daklijst een geveltop met hijsluik en -balk. De achtergevel is horizontaal geleed met uitstekende rollagen, op de verdiepingen voorzien van twee onderverdeelde vensters onder segmentbogen en een geknikte topgevel.

In de fabriek resteren onder meer de ijzeren kolommen, houten balkenvloeren en houten trappen met ijzeren leuning. Op de begane grond is de vloer bedekt met plaveisel. De bovenlichten klappen naar binnen toe open en vallen dan in ijzeren steunen.

Waardering

De voormalige wolfabriek van J. Scheltema Jzn. is van algemeen belang wegens cultuur-historische en industrieel archeologische waarde als betrekkelijk zeldzaam geworden exponent van de textielindustrie en de cruciale rol van deze bedrijfstak in de sociaal-economische geschiedenis van Leiden en de omringende regio.

Het laat-negentiende-eeuwse, uitwendig overwegend gaaf bewaarde gebouw is wegens architectuurhistorische waarde van algemeen belang vanwege de gevarieerde toepassing van de Neo-Hollandse Renaissance, met name in de later toegevoegde voorgevel.

Wegens de beeldbepalende ligging aan de Oude Singel en de Marktsteeg is het pand ook van stedenbouwkundige waarde.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Fabrieksgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument